

**Тернопільська обласна військова адміністрація
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної
військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра іноземних мов і методик їх навчання**

Кафедра іноземних мов і методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА З ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.02 Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Німецька, англійська/польська мови та зарубіжна література)

спеціальність 014.02 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Англійська, німецька/польська мови та зарубіжна література)

Кременець – 2023 рік

Завадський Ю.Р. Робоча програма навчальної дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика з польської мови» : [для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 014.02 Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література) за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Німецька, англійська/польська мови та зарубіжна література)», 014.02 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Англійська, німецька/польська мови та зарубіжна література) Кременець, 2023 р. 23 с.

Розробник: Завадський Ю. Р., к. філол. н., старший викладач кафедри іноземних мов та методики їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх викладання. Протокол №14 від 07.03. 2023 року.

Зав. кафедри _____ В.В. Кучер

© Завадський Ю.Р., 2023 рік
© КОГПА ім. Тараса Шевченка,
2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
Модулів – 2	Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література), 014.02 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)	Курс
		2-й
Змістових модулів – 4	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Німецька, англійська/польська мови та зарубіжна література), Середня освіта (Англійська, німецька/польська мови та зарубіжна література)	Семестр
Загальна кількість годин – 120		3-й
Тижневих годин для денної та заочної форми навчання: самостійної роботи студента – 120		Самостійна робота
		120 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета і завдання педагогічної практики

Метою педагогічної практики з польської мови освітньо-професійної програми підготовки магістра є розвиток у студентів вміння спостерігати навчально-виховний процес у школі та здійснювати аналіз результатів процесу навчання учнів, використовуючи власну іншомовну компетентність та знання основ педагогіки, психології, методики викладання іноземної мови та фахових дисциплін. Планувати навчально-комунікативну діяльність учнів в позакласній роботі з іноземної мови, реалізувати плани, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів школи.

Основними завданнями переддипломної педагогічної практики є:

1. Формування у студентів уміння проводити заняття з іноземної мови та здійснювати їх самоаналіз з метою поглиблення знань методики, розвитку дослідних, конструктивно-планувальних, комунікативних-навчаючих і організаційно-професійних вмінь майбутнього вчителя школи.

2. Навчання визначати шляхи усунення помічених недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання.

3. Формування вміння планувати навчально-комунікативну діяльність учнів в позаурочній роботі з польської мови.

4. Формування вміння реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів.
5. Формування вміння вносити до планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.
6. Ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи у школі передовим педагогічним досвідом.
7. Виховання у студентів стійкого інтересу до професії вчителя школи потреби у педагогічній самоосвіті.
8. Вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Педагогічна практика спрямована на формування у магістрантів таких **професійних компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти, під час здійснення освітнього процесу, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу.

Загальні компетентності:

- забезпечення навчально-виховного процесу у школі, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти;
- здатність до пошуку, оброблення й аналізу різних видів інформації;
- навички використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вільно спілкуватися державною та іноземною мовами, застосовувати в різних ситуаціях знання мови (рідної, іноземної).
- здатність швидко адаптуватися відповідно до викликів сучасного суспільства, ефективно діяти в новій ситуації, застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- здатність діяти на основі етичних норм (міркувань, мотивів);
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти самостійну ініціативу, творчий підхід до розв'язання освітніх завдань;
- здатність самостійно осмислювати світоглядні теорії й принципи в навчанні та професійній діяльності;
- здатність вносити корективи в стратегію особистісних досягнень у професійно-педагогічній кар'єрі;
- здатність демонструвати визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих обов'язків.

ЗК1.	<i>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення</i>
ЗК2.	<i>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності</i>
ЗК3.	<i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій</i>

	у педагогічній діяльності
ЗК4.	<i>Здатність до</i> утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн; поцінування й повага до кроскультурного соціуму; здатність працювати в міжнародному інформаційному контенті.
ЗК5.	<i>Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</i> Здатність до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково-педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності.
ЗК7.	<i>Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності.</i> Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання іноземної мови.
ЗК8.	<i>Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик,</i> оцінку стратегічного розвитку команди, володіння навичками міжособистісної взаємодії при вирішенні пр фесійних завдань.
ЗК9.	<i>Здатність до</i> прокладання й реалізація власної траєкторії навчання протягом життя; здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, самостійного оволодіння новими знаннями.
ЗК10.	<i>Здатність планувати та управляти часом.</i> Здатність до моделювання змісту навчання, форм і методів викладання навчальних курсів з урахуванням їх місця і ролі в загальній програмі підготовки, взаємозв'язку з іншими дисциплінами і майбутньою професійною діяльністю фахівців.
ЗК11.	<i>Здатність до ефективного етичного спілкування із суб'єктами взаємодії та в колективі (групі).</i> Дотримання етичних принципів, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність учасників навчального процесу.
ЗК12.	<i>Здатність обмірковувати й оцінювати власну роботу.</i> Розвиток сучасних пізнава ьних навичок, пов'язаних з розвитком знань і творчістю.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих та літературознавчих питань;
- уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання іноземної мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу у школі;
- здатність визначати й реалізувати ефективні підходи (методи) у вивченні й викладанні іноземної мови на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду;
- здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі);
- трансфер сучасних наукових досягнень у школі, практику навчання іноземної мови;
- здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності);
- вільне володіння українською мовою, демонстрування її ресурсів, стильового багатства, вагомості суспільної ролі в державі;
- володіння іноземною мовою на рівні не нижче С1, дотримання сучасних мовних норм (іноземної мови), опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації;
- здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах;

- володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст;
- здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах;
- уміння застосовувати методи діагностування й контролю досягнень учнів;
- уміння створити рівноправний і психологічно позитивний клімат для ефективного навчання учнів;
- організація ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу;
- дотримання етичних норм у професійній діяльності й впровадження їх в освітній простір та суспільство;
- відповідальність за забезпечення охорони життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі;

СК1.	Здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, формування сучасного педагогічного мислення щодо входження системи вищої освіти України в європейський простір вищої освіти
СК2.	Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички застосування комунікативних технологій, ораторського мистецтва та риторичної комунікації для здійснення ділових комунікацій польською мовою у професійній сфері
СК3.	Здатність здійснювати ефективну організацію навчально-виховного процесу у закладі освіти, моделювання діяльності фахівця-філолога, цілеспрямовану діяльність із проектування педагогічного процесу та окремих його складових відповідно до цілей, задач середньої освіти та розробки нормативної, організаційної і навчально-методичної документації
СК4.	Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих питань
СК6.	Здатність володіти методикою аналізу навчально-виховної діяльності у закладах освіти, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти та розробляти методичні матеріали, що використовуються в освітньому процесі
СК7.	Здатність продовжувати навчання та здійснювати професійну діяльність в іншомовному оточенні, ефективно застосовувати комунікативні технології в спілкуванні з різними суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси та потреби інших
СК8.	Уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання іноземної мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в закладах освіти на підставі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів
СК10.	Володіння іноземною мовою на рівні не нижче С1, дотримання сучасних мовних норм іноземної мови, опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації, здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних і соціокультурних контекстах
СК11.	Здатність визначати й реалізувати ефективні підходи (методи) у вивченні й

	викладанні іноземної мови на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду, здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі), трансфер сучасних наукових досягнень у практику навчання іноземної мови.
СК12.	Компетентність у ряді викладацьких стратегій і розуміння їх теоретичних та практичних основ, здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах, володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов
СК13.	Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обміну досвідом професійної діяльності, уміння діагностувати й коригувати власну професійну діяльність, оцінювати педагогічний досвід у галузі викладання іноземної мови (вітчизняний, закордонний) з метою професійної саморегуляції та свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі
СК15.	Володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст; здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію
СК16.	Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності, вміння здійснювати науковий пошук (зокрема з допомогою цифрових технологій)

Програмні результати навчання. Після завершення курсу студент повинен:

- * вести викладацьку роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмного матеріалу, прищеплювати учням навички самостійного опанування й поповнення знань;
- * користуватися різноманітними методами і формами навчання, прогресивними прийомами керівництва навчально-виховною діяльністю учнівських колективів;
- * вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в галузі іноземної мови в практику роботи школи;
- * використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети для ефективного навчання іноземній мові учнів;
- * демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в ЗЗСО;
- * дотримуватися публічної етичної поведінки.

ПРН2.	володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з польською мовою (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні С1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.
ПРН3.	визначати сутність процесів навчання й виховання в закладах освіти, їх психолого-педагогічні основи в загальних поняттях та термінах, що є необхідним для успішної практичної діяльності

ПРН4.	демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі, необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику
ПРН7.	розробляти, планувати, організовувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем системи освіти за спеціальністю та спеціалізаціями
ПРН8.	демонструвати вміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері гуманітарних, соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін при розв'язанні соціально-професійних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.
ПРН9.	організовувати навчальну діяльність здобувачів, керувати нею й оцінювати її результати з метою набуття практичних навичок майбутньої професійної діяльності
ПРН10.	демонструвати детальні знання спеціально вибраної галузі (відповідно до обраної спеціальності та спеціалізації) шляхом говоріння, читання, вивчення та звітування про зміст важливих праць на обрану тематику
ПРН11.	знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної та української мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності
ПРН12.	володіти методами науково-педагогічних досліджень, навичками проведення діагностичних вимірів з метою їх ефективного використання у вивченні особистості учасників навчального процесу з метою створення позитивного психологічного клімату
ПРН13.	планувати, проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних знань, умінь а навиків із професійно-орієнтованих дисциплін
ПРН14.	застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах освіти
ПРН15.	зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації
ПРН16.	формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації
ПРН17.	виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань
ПРН18.	визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач
ПРН19.	виявляти відповідальність за розвиток професійного знання і практичних навиків, здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної освітньо-професійної цілі, включаючи ситуації невизначеності вимог і умов
ПРН20.	виявляти знання про іноземну мову в контексті глобалізаційних процесів
ПРН21.	організовувати та коректувати діяльність здобувачів в процесі та за результатами проходження виробничої (педагогічної) практики

ПРН22.	здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей

3. Програма педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики

- Тема 1. Участь у настановчій конференції.
- Тема 2. Знайомство зі школою, класом, документацією.
- Тема 3. Знайомство з внутрішнім розпорядком школи.
- Тема 4. Підбір методичної літератури.
- Тема 5. Знайомство з оформленням і веденням класного журналу, щоденниками учнів.

Змістовий модуль 2. Навчальна робота

- Тема 6. Знайомство з календарним та поурочним плануванням.
- Тема 7. Спостереження уроків вчителів-предметників.
- Тема 8. Написання конспектів уроків.
- Тема 9. Проведення уроків згідно розкладу.
- Тема 10. Участь у методичних об'єднаннях вчителів по фаху.

Змістовий модуль 3. Виховна робота

- Тема 11. Проведення бесід з учнями, батьками на педагогічні теми.
- Тема 12. Проведення виховних годин, екскурсій.
- Тема 13. Проведення позакласних заходів.
- Тема 14. Участь у класних та загальношкільних батьківських зборах.

Змістовий модуль 4. Підсумки практики

- Тема 15. Написання звіту про проходження педагогічної практики.
- Тема 16. Оформлення документації педагогічної практики.
- Тема 17. Участь у роботі педагогічної ради школи.
- Тема 18. Участь у підсумковій конференції.

Педагогічна практика в школі проходить в три етапи.

1. Бере участь у настановчих зборах і організаційних заняттях у навчальному закладі та в школі.
3. Оформлює щоденник спостережень та переписує схеми аналізу уроків та позакласних заходів.
4. Знайомиться зі школою та класами – базою педагогічної практики.
5. Отримує індивідуальні завдання від методиста та вчителя, пов'язані із шефською допомогою в школі.

На **заключному етапі** педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики:
2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практики для перевірки та оцінювання.
3. Бере участь у виставці наочних посібників та наочних матеріалів (в

навчальному закладі).

4. Бере участь в підсумковому обговоренні результатів педагогічної практики.

Після закінчення практики студент повинен здати таку документацію:

1. Індивідуальний план проходження практики.
  2. Звіт про проходження практики (об'єм не менше 10 сторінок).
  3. Щоденник педпрактики.
  5. Конспекти залікових уроків.
  6. Сценарій позакласного заходу.
  7. Конспект гурткового заняття польською мовою.
  8. Психолого-педагогічна характеристика на учня.
- Щоденне перебування студента у школі – 6 годин.

7. Права та обов'язки студента-практиканта

1. Студент має право вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації практики, брати участь у конференціях та нарадах.
2. Студент-практикант має право одержувати консультації викладачів і методиста з усіх питань проведення педагогічної практики.
3. Студент-практикант має право користуватися бібліотекою, навчальними класами, навчальними посібниками.
4. Студент проходить педагогічну практику у ЗЗСО, визначених навчальним закладом, під керівництвом методиста.
5. Практикант проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту ЗЗСО правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації, вчителів у погодженні з керівником практики (методистом) від навчального закладу.
6. Практикант проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту школи, правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації школи, вчителя у погодженні з керівником практики (методистом) від навчального закладу.
7. Упродовж педагогічної практики студент працює в школі не менше 6-ох годин в день.
8. Практикант своєчасно і якісно веде документацію педагогічної практики, передбачену робочою програмою.
9. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин і отримав незадовільну оцінку, може бути відрахованим із навчального закладу.
10. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути визначено додатковий термін проходження даного виду практики, але у вільний від навчання час.

8. Організація та керівництво педагогічною практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль педагогічної практики у школі покладається на керівників навчального закладу. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечує кафедра іноземних мов та методики їх викладання.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач педагогічної практики навчального закладу.

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі, методисти.

На етапі попередньої роботи керівники педагогічної практики виконують такі види діяльності:

1. Завідувач педагогічної практики:

- визначає разом зі студентом-практикантом ЗЗСО для проведення практики;
- завчасно укладає договори з базами практики та її проведення за відповідною формою;
- організовує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами;
- домовляється з лікувальними установами про проходження студентами медичного огляду.

2. Завідувач кафедру:

- розробляє методичні рекомендації щодо проведення даного виду педагогічної практики;
- розглядає й подає в навчальну частину відомості про готовність студентів даного курсу до практики;
- визначає викладачів кафедри для керівництва практикантами (методистів).

3. Методисти педагогічної практики:

- разом із керівництвом ЗЗСО здійснюють попередній вибір магістрантів, вирішують інші організаційні питання;
- перевіряють наявність медичного огляду у студентів;
- доводять до відома студентів розклад педагогічної практики, місце її проходження та організаційні вимоги.

На початковому етапі керівники педагогічної практики проводять такі види діяльності:

Завідувач педагогічної практики:

- в перший день педагогічної практики разом із деканом організовує інструктивні збори студентів-практикантів щодо змісту та організації даного виду практики;
- організовує проведення інструктажу з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності магістрантів та студентів ЗЗСО під час педагогічної практики;
- доводить до відома графік навчального процесу.

На основному етапі керівники педагогічної практики виконують такі види діяльності:

Завідувач педагогічною практикою, завідувач кафедри:

- відвідують ЗЗСО, проводять бесіди з керівником, вчителями, знайомлять з документацією, яку ведуть студенти, відвідують виховні години і беруть участь у їх аналізі;
- проводять бесіди зі студентами про її стан, вживають заходи щодо його удосконалення.

На підсумковому етапі керівники педагогічної практики виконують такі види діяльності:

1. Завідувач педагогічною практикою, завідувач кафедри:

- організовують виставку-конкурс на кращу документацію практики, дидактичний посібник, наочний матеріал;
- вивчають та аналізують звіти та документацію студентів, на основі чого складають звіт про результати даного виду практики;
- перевіряють журнали даного виду практики;
- беруть участь у організації виставки-конкурсу;
- обговорюють і затверджують результати даного виду практики.

2. Методисти:

- перевіряють документацію, яку ведуть студенти-практиканти, та оцінюють її;

- передають у ЗЗСО дидактичні матеріали.

9. Планування уроків в ЗЗСО організація та проведення їх аналізу

Планування занять.

Успішність планування занять зумовлена такими факторами:

- знанням цілей навчання та програмних вимог до дисципліни і вмінь учнів кожного класу;
- знанням змісту навчально-методичного комплексу;
- знанням умов навчання: вікових особливостей учнів, специфіки конкретного класу;
- знанням основних методичних вимог до сучасного до уроку польської мови в ЗЗСО;
- врахуванням дидактичних і методичних принципів навчання.

Відповідно до програми навчання іноземної мови передбачає комплексне досягнення практичної, виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей

Планування уроків

Успішність планування уроків зумовлена такими факторами:

- знанням цілей навчання та програмних вимог до мовленнєвих навичок і вмінь учнів у кожному класі;
- знанням змісту навчально-методичного комплексу;
- знанням умов навчання: вікових особливостей учнів, специфіки конкретного класу;
- знанням основних методичних вимог до сучасного уроку іноземної мови в школі;
- врахуванням дидактичних і методичних принципів навчання.

Відповідно до програми навчання іноземної мови передбачає комплексне досягнення практичної, виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей

Практична мета передбачає навчання учнів говоріння, аудіювання (усне мовлення), письма, читання (писемне мовлення) іноземною мовою в межах тематики та мовного матеріалу, визначених програмою.

Загальноосвітня мета сприяє розширенню загального та філологічного кругозору учнів.

Розвиваюча мета спрямована на розвиток інтелектуальної, пізнавальної діяльності учнів, їх мовних здібностей.

Виховна мета забезпечує моральне, естетичне, трудове виховання учнів засобами іноземної мови.

Виходячи із загальних кінцевих цілей навчання, вчитель визначає конкретні цілі уроку: практичну, загальноосвітню, розвиваючу, виховну. Формулюючи практичну мету, вчитель визначає, чого конкретно він буде навчати учнів на цьому уроці. Доцільно починати формулювання практичної мети словами „вчити...” або „навчити...”. Наприклад: вчити учнів вживати ГС ... на рівні однієї фрази; вчити учнів вживати нові ЛО ... на рівні понад фразової єдності; вчити учнів розуміти незнайомі слова на основі контексту; вчити учнів розповідати про ... в обсязі 7-8 фраз на основі мовленнєвої ситуації з опорою на логіко-синтаксичну схему; вчити учнів обмінюватися репліками на рівні діалогічної єдності „твердження-твердження” на основі мовленнєвої ситуації; вчити учнів одержувати основну інформацію з прочитаного/прослуханого тексту.

Якщо подається новий мовний матеріал, то формулювання практичної мети може бути таким: ознайомити учнів із функцією, формою, особливостями вживання ГС ... та вчити правильно використовувати її на рівні фрази; ознайомити зі значенням, формою, особливостями вживання ЛО ... та вчити правильно їх використовувати в знайомих ГС на рівні фрази; ознайомити з правилом читання літери ... і вчити правильно читати слова згідно з правилом.

Плануючи досягнення розвиваючої, виховної, загальноосвітньої цілей, вчитель повинен чітко визначити відповідний потенціал навчального матеріалу уроку і своїх дій на ньому. Наприклад:

- розвивати кмітливість учнів (учитель на уроці використовуватиме безперекладні способи семантизації або ребуси, кросворди тощо);
- розвивати інтелектуальну гнучкість учнів (учитель проводитиме вправу на трансформацію діалога-зразка на основі змінних ситуацій);
- виховувати гарній смак (навчаючи учнів правильно вживати прикметники, вчитель планує проведення вправи на основі ситуації добору одягу, який створює гармонійні за кольором ансамблі, тощо).

Формулювання загальноосвітньої мети можна починати словами: „розширювати уявлення” або „формуєвати уявлення...”. Наприклад:

- розширювати уявлення учнів про традиції ... (учні на уроці будуть читати текст, де є відповідна додаткова інформація, обговорення якої планується вчителем);
- формуєвати уявлення учнів про національний костюм (вчитель планує подачу або тренування ЛО за темою „Одяг” на основі предметів національного костюма, про який учні ще не мають уявлення).

Починається планування складанням тематичного плану. Він дозволяє вчителю бачити в цілому цикл уроків за темою, роль і місце кожного уроку в ньому і завдяки цьому добирати найбільш ефективні методи, прийоми та засоби для вирішення проміжних завдань на шляху досягнення кінцевих цілей в оволодінні учнями конкретними комунікативними навичками та вміннями в рамках відповідної теми. Для складання тематичного плану необхідно:

- визначити характер та обсяг мовного і мовленнєвого матеріалу кожного уроку, передбачених авторами підручника;
- вивчити відповідні методичні рекомендації та сформулювати цілі кожного уроку з урахуванням етапів роботи над навчальним матеріалом і вимог програми;
- визначити необхідні для досягнення мети методи та прийоми навчання;
- спланувати домашнє завдання;
- забезпечити необхідне оснащення уроку як технічними, так і традиційними засобами навчання;
- врахувати специфіку роботи в даному класі (рівень підготовки учнів, їх пізнавальну активність, уміння виконувати певні види вправ, інтерес, до предмета, відношення до вчителя тощо).

Зразок схеми для складання тематичного плану

№ уроку	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал	Вид мовленнєвої діяльності				Оснащення уроку	Домашнє завдання
				Г	А	Ч	П		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Тематичний план є основою для поурочного планування, в якому розкривається конкретний зміст кожного уроку. З урахуванням специфіки іноземної мови як навчального предмета у процесі планування і складання плану-конспекту кожного конкретного уроку тематичного циклу необхідно пам'ятати, що:

- на уроці іноземної мови формуються мовленнєві навички і вміння;
- змістом уроку є певний комплекс вправ, що виконуються в чіткій послідовності;
- завдання кожного уроку визначаються в залежності від його місця в тематичному циклі;
- організація мовного матеріалу повинна бути комплексною;
- для формування конкретних, аспектних мовленнєвих навичок та для розвитку умінь в різних видах мовленнєвої діяльності повинен виконуватись відповідний комплекс вправ;
- мовленнєва практика (вправи) повинна імітувати процес мовленнєвого спілкування, тобто мати комунікативну спрямованість, вмотивованість та ситуативну зумовленість;
- ефективність уроку визначається ступенем мовленнєвої активності учнів;
- урок повинен передбачати систематичний і планомірний контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок, умінь учнів та сприяти здійсненню диференційованого підходу до їх навчання;
- зміст уроку повинен готувати учнів до виконання домашнього завдання;
- урок повинен проводитись іноземною мовою в доступних для розуміння учнями формах;
- діяльність учителя повинна викликати інтерес і пізнавальну активність учнів;
- у процесі планування необхідно враховувати вікові особливості учнів.

Схема аналізу уроку

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО УРОК.

1. Дата, прізвище ім'я по батькові вчителя, школа, клас, кількість учнів.
2. Готовність класу до уроку: гігієнічний стан приміщення, ТЗН, наявність підручників, зошитів, необхідних засобів унаочнення.

II. ЗМІСТ І СТРУКТУРА УРОКУ.

1. Тема уроку, місце уроку в системі уроків з даної теми.
2. Обґрунтованість і правильність постановки практичної мети, навчальних, виховних і розвиваючих завдань уроку.
3. Доцільність добору мовного матеріалу та його дозування, співвідношення мовної діяльності вчителя і учнів на уроці (з урахуванням його навчального завдання).
4. Етапи уроку. їх логічна послідовність, методична обґрунтованість та часова характеристика.
5. Зміст і обсяг домашнього завдання, його доцільність.

III. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ.

1. Реалізація свідомо-практичного підходу до навчання, співвідношення навчальних дій по усвідомленню мовного матеріалу, тренувальних вправ з мовлення.
2. Забезпечення комунікативного підходу до введення мовного матеріалу, ступінь комунікативності навчальних і контрольних вправ.
3. Засоби створення ситуативної основи мовлення (застосування унаочнення).
4. Прийоми забезпечення активності учнів, інтенсивності їх навчальних дій, динамічність уроку (різноманітність режимів та прийомів роботи, темп), його емоційність; засоби здійснення індивідуального підходу до учнів з різним рівнем підготовки; прийоми корекції мовних навичок учнів.

5. Шляхи досягнення розвиваючого завдання.
6. Спосіб орієнтації на виконання домашнього завдання.
7. Підведення підсумків уроку.

IV. ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НА УРОЦІ.

1. Підготовленість вчителя до уроку.
2. Знання мовного матеріалу і володіння методикою його навчання.
3. Нормативність мовлення, його чіткість, виразність, емоційність .
4. Дотримання оптимального співвідношення між мовленням вчителя і учнів.
5. Педагогічна майстерність: уміння організувати учнів до роботи, зацікавити їх, енергійність, доброзичливість, такт, артистичність.

V. ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ НА УРОЦІ.

1. Рівень підготовки учнів відповідно до вимог програми та готовність до даного уроку.
2. Ступінь засвоєння матеріалу уроку, активність, уважність, рівень розвитку мислення, пам'яті, спостережливості, уваги.
3. Дотримання режиму мовлення іноземною мовою.
4. Розвиненість навичок самостійної роботи.
5. Дисципліна учнів на уроці.

VI. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПРО УРОК.

1. Коротка характеристика результатів уроку в зв'язку з метою і завданням, які поставив вчитель.
2. Рівень засвоєння знань, формування в учнів навичок та вмінь.
3. Врахування вчителем рівня розвитку, освіченості і вихованості колективу учнів.
4. Стиль спілкування вчителя і учнів, підтримання позитивної мотивації на всіх етапах уроку, створення обстановки психологічного комфорту.

VII. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ.

1. Удосконалення дидактичного характеру (звернути увагу на структуру уроку, методи, прийоми та засоби навчання).
2. Удосконалення психологічного характеру (прагнення до забезпечення розвиваючої ролі уроку, до здійснення індивідуального і диференційованого підходу: спираючись на рівень розвитку сприймання, осмислення, запам'ятовування, відтворення, закріплення, перенос, актуалізацію).
3. Удосконалення методичного характеру (специфіка методів, прийомів та засобів навчання, видів роботи).
4. Рекомендації з питань самоосвіти вчителя, пропозиції поділитися своїм досвідом або познайомитися з досвідом роботи інших вчителів.

Схема аналізу виховної години

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЗАНЯТТЯ.

3. Дата, прізвище ім'я по батькові студента-практиканта, ВНЗ, група, кількість студентів.
4. Готовність групи до години куратора: гігієнічний стан приміщення, ТЗН, необхідних засобів унаочнення.

II. ЗМІСТ І СТРУКТУРА ГОДИНИ КУРАТОРА.

6. Тема години куратора.
7. Обґрунтованість і правильність постановки практичної мети, навчальних, виховних і розвиваючих занять.

8. Етапи години куратора, їх логічна послідовність, методична обґрунтованість та часова характеристика.

III. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ГОДИНИ КУРАТОРА.

8. Реалізація свідомо-практичного підходу до виховної години.

9. Застосування унаочнення, ТЗН.

10. Прийоми забезпечення активності студентів, динамічність години куратора, її емоційність; засоби здійснення індивідуального підходу до студентів.

11. Шляхи досягнення розвиваючого завдання.

12. Підведення підсумків.

IV. ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА НА ЗАНЯТТІ.

6. Підготовленість педагога до години куратора.

7. Знання матеріалу і володіння методикою його представлення.

8. Нормативність мовлення, його чіткість, виразність, емоційність.

9. Дотримання оптимального співвідношення між мовленням педагога і студентів.

10. Педагогічна майстерність: уміння організувати студентів до роботи, зацікавити їх, енергійність, доброзичливість, такт, артистичність.

V. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПРО ЗАНЯТТЯ.

5. Коротка характеристика результатів години куратора в зв'язку з метою і завданням, які поставив наставник.

6. Врахування педагогом рівня розвитку, освіченості і вихованості колективу.

7. Спількування педагога і студентів, підтримання позитивної мотивації на всіх етапах заняття, створення обстановки психологічного комфорту.

VI. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАНЯТТЯ.

5. Удосконалення дидактичного характеру (звернути увагу на структуру години куратора, методи, прийоми).

6. Удосконалення психологічного характеру (прагнення до забезпечення розвиваючої ролі години куратора, до здійснення індивідуального і диференційованого підходу: спираючись на рівень розвитку сприймання, осмислення, запам'ятовування, відтворення, закріплення, перенос, актуалізацію).

7. Удосконалення методичного характеру (специфіка методів, прийомів та засобів, видів роботи).

8. Рекомендації з питань самоосвіти педагога, пропозиції поділитися своїм досвідом або познайомитися з досвідом роботи інших групових керівників.

11. Критерії оцінки уроків студентів-практикантів

Методист-керівник педагогічної практики керується такими критеріями оцінки уроків студентів-практикантів I курсу:

Оцінка „**відмінно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі, конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій досяг цілей уроку.

При цьому:

1. повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку;

2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;

3. правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;

4. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання,

використовує різні прийоми контролю;

5. практикант дає чіткі установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти;

6. правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя на уроці;

7. студент веде урок іноземною мовою (раціонально користується рідною), практично не допускає помилок помічає помилки учнів і володіє мовленнєвими способами їх виправлення;

8. практикант володіє прийомами активізації всіх учнів класу, і здійснює індивідуальний підхід до них;

9. студент уміє викликати інтерес до навчальних дій, що виконуються на уроці;

10. студент грамотно використовує технічні та інші допоміжні засоби навчання як наявні, так і самостійно виготовлені;

11. студент грамотно проводить дидактичні ігри;

12. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка „добре” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі, конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті в цілому, але план виконано неповністю. При цьому:

1. не до кінця реалізовано виховний, освітній або розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;
3. в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використовує різні прийоми контролю;
5. практикант дає чіткі установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти;
6. не завжди правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя;
7. студент веде урок іноземною мовою, але іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;
8. практикант володіє основними прийомами активізації всіх учнів класу, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
9. студент уміє викликати інтерес до більшості навчальних дій, що виконуються на уроці;
10. використовує наявні і самостійно виготовлені посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;
11. студент грамотно проводить дидактичні ігри;
12. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка „задовільно” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному правильно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив цілі, етапи уроку та методичні прийоми для досягнення цілей на кожному з них, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті неповністю. При цьому:

1. не до кінця реалізовано виховний, освітній, розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми не завжди раціональні, не відповідають меті;
3. мають місце порушення послідовності вправ та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. неправильно намічені об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовуються одноманітні прийоми контролю;
5. недостатньо чітко даються установки на виконання учнями мовленнєвих дій,

встановлюються засобами іноземної мови одноманітні мовленнєві контакти;

6. протягом уроку значно порушується розподіл часу на мовлення учнів і вчителя;
7. студент часто переходить на рідну мову під час проведення уроку, робить мовні помилки і не помічає в багатьох випадках помилок учнів;
8. студент недостатньо володіє прийомами активізації всіх учнів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них;
9. вміє викликати інтерес до деяких навчальних днів, що виконуються на уроці,
10. мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх сам;
11. студент використовує дидактичні ігри, але не завжди грамотно їх проводить;
12. постійно користується конспектом у ході уроку і не може скоригувати свою діяльність у разі необхідності.

12. Позакласні заходи та їх аналіз

Мета позакласної роботи, в тому числі роботи з іноземної мови, має кілька аспектів: виховувати та підтримувати у школярів мотивацію до оволодіння рідною та іноземною мовами як предметом: сприяти підвищенню рівня володіння учнями мовами; розширювати знання учнів про соціально-економічні особливості та культуру країни, мова якої вивчається; розвивати творчі здібності школярів; здійснювати емоційний вплив на учнів; здійснювати особистісне спілкування вчителя з учнями; формувати лінгвокраїнознавчу компетенцію школярів.

Особливості позакласної роботи з іноземної та рідної мови порівняно з класною роботою: лабільність змісту та форм позакласної роботи зумовлена її проведенням за особистим планом учителя, складеним згідно з рівнем навченості, інтересами та здібностями учнів; її не регламентованість за місцем, часом і формами проведення; емоційна насиченість, захоплюючий характер проведення виховних заходів; добровільність і масовість участі школярів у позакласній роботі; відсутність чітко визначених домашніх завдань; відсутність чітко визначеної оцінки діяльності учнів.

Основними вимогами організації позакласної роботи є: кореляція з класною роботою з іноземної мови та рідної мови; організація колективної взаємодії учнів; велика кількість учасників позакласних заходів; створення радісної ненапруженої атмосфери під час підготовки та проведення виховних заходів.

Розрізняємо *одиничні* та *комплексні* позакласні заходи такого типу. Одиничний захід є більш-менш однорідним за змістом і проводиться найчастіше в одній групі або класі та для участі в ньому не відбираються учні з класів. До таких заходів відносять розгадування кросвордів, бесіди носія мови з учнями про традиції країни, мова якої вивчається; вікторини, демонстрації оригінального відеофільму тощо. Комплексний захід складається з певної кількості одиничних і здебільшого організується як шкільний захід або захід паралельних класів, для активної участі в якому відбираються представники класів або груп. Прикладами комплексних заходів можуть бути міні-вистава, концерт учнів 5-11 класів; вечір поезії, в якому беруть участь учні 5-11х класів; свято алфавіту для учнів 5-х класів тощо.

Комплексні заходи (здебільшого загальношкільні, кількох паралельних класів або двох груп одного класу):

Місячник іноземної мови (загальношкільний захід).

Тиждень іноземної мови (загальношкільний захід).

Олімпіада з іноземної мови (загальношкільний захід).

Вечір, що проводиться іноземною мовою (5-11 класів).

Ранок, що проводиться іноземною мовою, 5-х (6-х, 7-х та ін.) класів. (*Тематика*: „Моя дорога матуся”, „Ранок АВС”, „Ми знаємо алфавіт” тощо).

Конкурс на кращу постановку п'єс або сценівок.
Конкурс на кращого читця прози (поезії).
Конкурс на краще виконання пісні.
Демонстрація мультфільмів іноземною мовою з частковим синхронним перекладом вчителем (періодичний захід).
Одиничні заходи (здебільшого групові або класні):
Спектакль (п'єса).
Спектакль (спецівка).
Відгадування загадок.
Відгадування кросвордів.
Відгадування шарад.
Проведення свята країни, мова якої вивчається. Наприклад: „День святого Валентина”, „День подяки” тощо.
„Подорож по країні, мова якої вивчається”, лото іноземною мовою тощо.
Створення тематичного альбому.
Відзначення дня народження учня.
Неможливо переоцінити виховний та емоційний вплив одиничного комплексного (концерт) заходу, що проводиться у групі і до якого залучаються всі його учні. Комплексний загальношкільний захід не має цієї переваги: на ньому здебільшого присутні тільки окремі учні з кожного класу і до того ж представники не всіх класів беруть у цьому заході активну участь.

Аналіз позакласного заходу, проведеного іноземною мовою

1. Мета виховного заходу і ступінь її досягнення.
2. Структури виховного заходу: комплексний або одиничний; масовий, груповий, індивідуальний, змішаний.
3. Методична організація виховного заходу:
  - а) з елементом змагання чи без нього;
  - б) з художнім виконанням чи без нього;
  - в) з перевтіленням діючих осіб чи без нього.
4. Зміст позакласної роботи.

Підготовчий період:

- а) підготовка текстового матеріалу заходу: практикантом, учнями і практикантом;
- б) пізнавально-емоційна цінність текстового матеріалу;
- в) дійові учасники заходу: практикант; практикант і учні (кількість залучених дійових учасників-школярів у відсотках від усіх класу або групи);
- г) успіхи учнів-дійових учасників, залучених до проведення заходу, у володінні іноземною мовою.

Проведення заходу:

- а) оформлення приміщення, де проводиться захід;
- б) привнесення емоційного елемента у проведення заходу;
- в) якість підготовки учнів-дійових осіб заходу;
- г) залученість до діяльності учнів, що не є дійовими особами заходу;
- д) реакція на діяльність учнів-дійових осіб з боку учнів, що не є дійовими особами заходу;
- е) наявність запрошених гостей.

Підсумковий період:

- а) якість підбиття підсумків практикантом;
- б) відзначення дійових осіб заходу.

14. Критерії оцінювання позакласного заходу

Оцінка „**відмінно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, вміло застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризує актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо).

Оцінка „**добре**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризує актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал заходу.

Оцінка „**задовільно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризує послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал уроку.

12. Контроль педагогічної діяльності студента-практиканта

Під час проходження педагогічної практики у ЗЗСО освітньо-професійної програми підготовки магістра перевіряється та оцінюється розвиток у студентів-практикантів вміння спостерігати навчальний процес у ЗЗСО й здійснювати аналіз результатів процесу навчання студентів, використовуючи власну іншомовну компетенцію та знання основ педагогіки, психології, методики викладання іноземної мови та фахових дисциплін; планувати діяльність студентів на годині куратора та в позааудиторній роботі, реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів та студентів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Рівень теоретичної методичної підготовки студентів визначається вмінням творчо використовувати знання при вирішенні конкретних методичних завдань.

Об'єктом контролю при презентації години куратора, виховної години в школі, позааудиторного заходу є рівень володіння студентом гностичними, комунікативно-навчальними та організаційними вміннями.

Форма контролю: обговорення та аналіз години куратора, виховної години в школі, позааудиторного заходу, плану-конспекту години куратора, плану-конспекту (сценарію) позааудиторного заходу.

Презентація години куратора, позааудиторного заходу зараховується за умови, якщо студент-практикант продемонстрував задовільний рівень (5-3 балів) володіння професійними вміннями та не робив при цьому серйозних помилок.

Студент-практикант отримує оцінку за кожний вид роботи та згідно вимог оформлену документацію за 4-х бальною системою: „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

За педагогічну практику у ЗОШ та ВНЗ виводиться середня оцінка: „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

13. Зразки оформлення документації, що ведуть студенти-практиканти, та критерії оцінювання

ЩОДЕННИК

педагогічної практики в ЗОШ

гуманітарного факультету

за спеціальністю 014 Середня освіта (Англійська мова та література)

ПШБ

Завдання педагогічної практики

Права і обов'язки студента-практиканта

Схема аналізу уроку з іноземної мови

1 сторінка:

Школа, клас _____

Директор школи _____

Заступник директора з навчально-виховної роботи _____

Заступник директора з виховної роботи _____

Учитель англійської мови _____

2 сторінка:

Розклад уроків англійської мови в період педагогічної практики

3 сторінка:

Розклад дзвінків у школі

4 сторінка

Список учнів закріпленого класу

5 сторінка

Графік проведення уроків і виховних годин

ЩОДЕННИК СПОСТЕРЕЖЕНЬ

№ з/п	Дата	Клас	Тема уроку чи виховної години	Хід уроку, аналіз спостережень. Висновки і пропозиції

Розділи індивідуального плану проходження виробничої (педагогічної) практики.

I. Підготовка до виробничої (педагогічної) практики

1. Участь у настановчій конференції.
2. Знайомство зі школою, класом, документацією.
3. Знайомство з внутрішнім розпорядком школи.
4. Підбір методичної літератури.
5. Знайомство з оформленням і веденням класного журналу, щоденниками учнів.

II. Навчальна робота

1. Знайомство з календарним та поурочним плануванням.
2. Спостереження уроків вчителів.
3. Написання конспектів уроків.
4. Проведення уроків згідно розкладу.
5. Участь у методичних об'єднаннях вчителів по фаху.

III. Виховна робота

1. Проведення бесід з учнями, батьками на педагогічні теми.
2. Проведення виховних годин, екскурсій.
3. Проведення позакласних заходів.
4. Участь у класних та загальношкільних батьківських зборах.

IV. Підсумки практики

1. Написання звіту про проходження педагогічної практики.
2. Оформлення документації педагогічної практики.
3. Участь у роботі педагогічної ради школи.
4. Участь у підсумковій конференції.

Критерії оцінювання індивідуального плану

Оцінка „**відмінно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста, вчителів школи і викладачів кафедри та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг повного якісного виконання всіх розділів та пунктів індивідуального плану.

Оцінка „**добре**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста, вчителів шкіл і викладачів кафедри та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг повного виконання всіх розділів та пунктів індивідуального плану.

Оцінка „**задовільно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста, вчителів шкіл і викладачів кафедри, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг неповного та не завжди якісного виконання розділів та пунктів індивідуального плану.

Схема написання психолого-педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості про учня

1. Біографічні дані. Прізвище та ім'я учня, рік народження, національність.
2. Соціально-побутові умови. Адреса проживання. Склад сім'ї, освіта, місце роботи батьків. Допомога сім'ї у навчанні і вихованні дитини. Режим праці і дозвілля учня. Участь його в домашній праці.
3. Стан здоров'я. Крім загальної характеристики стану здоров'я учня за даними шкільного лікаря, обов'язково вказати на сенсорні дефекти, якщо такі виявлені в учня.

II. Загальний рівень розвитку учня

1. Психічний розвиток учня. Характеристика його уваги. Особливості сприймання і розуміння навчального матеріалу. Швидкість, точність і міцність запам'ятовування. Особливості мислення учня. Рівень володіння операціями аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування і узагальнення. Особливості уяви учня. Рівень розвитку мови (культура мовлення, багатство активного словника, логічність мовлення). Розвиток вольових якостей (цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка тощо).
2. Інтелектуальний розвиток учня, його ерудиція. Інтерес до питань світогляду, моралі, науки, техніки, мистецтва, спорту. Наявність провідного інтересу. В яких гуртках і спеціальних дитячих установах працює учень? Особливості читацьких інтересів учня, їх широта і стійкість. Самостійність, критичність, гнучкість та логічність мислення.
3. Індивідуально-психологічні особливості учня. Його збудливість і енергійність, врівноваженість і емоційна вразливість. Темп роботи і мовлення учня. Чи легко він переходить від одного виду діяльності до іншого?

Наполегливість, впевненість, охайність учня. Рівень розвитку почуття колективізму, обов'язку, власної гідності. Скромність, сміливість, рішучість, правдивість, чесність і самокритичність учня. Ставлення до вчителів, товаришів і батьків.

До якого виду діяльності спостерігається нахил учня? Яку діяльність може він виконувати особливо успішно? Яку професію в майбутньому хоче обрати? Охарактеризувати загальні й спеціальні здібності учня.

III. Навчальна діяльність учня

Ставлення учня до занять у школі. Чи є пропуски занять, причини пропусків. Уважність на уроках. Якими навчальними предметами більше цікавиться? Якість і систематичність виконання домашніх завдань. Вміння учнів самостійно працювати над навчальними завданнями. Які прийоми індивідуального підходу використовувались у роботі з учнем. Їх наслідки. Ставлення учня до оцінки вчителем його успіхів і невдач у навчанні. Успішність його з різних навчальних предметів. Участь у предметних гуртках. Які навчальні предмети опановує легко, а які з труднощами? Їх причина. Які заходи вживались для підвищення успішності з цих предметів? Їх наслідки. Думка практиканта про шляхи поліпшення навчальної діяльності учня.

IV. Громадська активність учня

Участь у громадському житті класу і школи. Які доручення має і як їх виконує? Дисципліна учня (якщо є випадки порушення, то дати характеристику їх причин). Становище учня в класному колективі (офіційний чи неофіційний лідер малої групи, не прийнятий у колективі). Участь у суспільно корисній праці. Мотиви громадсько-корисної і суспільно корисної діяльності. Чи були спроби підвищувати інтерес учня до громадської роботи? Якими шляхами вони здійснювалися? Наслідки цього. Думка практиканта про можливі шляхи підвищення громадської активності учня.

V. Висновки

Найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня. Причини відставання у навчанні і порушення дисципліни. Які заходи були вжиті практикантом для

поліпшення успішності і поведінки учня? Їх ефективність. Яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища? Які індивідуально-типологічні особливості слід враховувати при цьому?

Схема звіту 2

Короткі відомості про загальноосвітню школу, загальна характеристика матеріальної бази школи, класу; узагальнення змісту навчально-виховної роботи вчителя того класу, в якому працював студент-практикант.

Виконання індивідуального плану роботи

Виконання навчальної роботи в школі у відповідності з індивідуальним планом: з яких предметів і з якого розділу шкільного курсу проведено уроки, в яких класах, оцінки, позитивні сторони і недоліки; які уроки викликають труднощі і чим обумовлені ці труднощі; як переборювались труднощі; які дидактичні завдання розв'язувались у процесі педпрактики: що зроблено, щоб навчити школярів самостійно оволодівати знаннями; яка робота проводилась із слабкими учнями, з відмінниками і з тими, хто виявляє підвищений інтерес до вивчення окремих дисциплін.

Виконання виховної і позакласної роботи у відповідності з індивідуальним планом: які виховні завдання розв'язувались; які форми виховної роботи практикувались; успіхи й труднощі.

Аналіз методичної роботи виконаної студентом-практикантом в класі. Як вивчався передовий досвід роботи вчителів в школі, з яких проблем. Навести конкретні приклади. Участь у роботі методичних об'єднань вчителів.

Робота з батьками. Громадська робота

Яких умінь і навичок набуто в процесі педпрактики. Які завдання поставлено на майбутнє.

Висновки про педпрактику, її значення. Ваше ставлення до професії вчителя. Пропозиції, побажання щодо вдосконалення змісту і організації педпрактики. Чи одержано задоволення від цієї роботи, які при цьому зустріли труднощі.

Критерії оцінювання звіту

Оцінка „**відмінно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста та вчителів школи, викладачів кафедри спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав реальні, конкретні шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Повно і якісно описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в ВНЗ, виконання виховної і позааудиторної роботи, аналіз методичної роботи, громадської роботи. Зробив змістовні висновки про педпрактику, її значення.

Оцінка „**добре**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав реальні, конкретні шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Повно описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в ВНЗ, виконання виховної і позааудиторної роботи, аналіз методичної роботи, громадської роботи. Зробив висновки про педпрактику, її значення.

Оцінка „**задовільно**” ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста та, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в ВНЗ, виконання

виховної і позааудиторної роботи, аналіз методичної роботи, громадської роботи. Зробив висновки про педпрактику, її значення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (перелік електронного забезпечення наочних посібників, ТНЗ, таблиць, плакатів, тощо):

– електронний варіант методичних рекомендацій та завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів з курсу Методика викладання іноземної мови.

– Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching. Pearson Education Ltd., 2007.

1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см Систем. вимоги: Pentium; 128 Mb RAM; Windows 98, 2000, ME, XP. Назва з титул. екрану.

Harmer Jeremy. How to Teach English. Pearson Education Ltd., 2007.

2 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см Систем. вимоги: Pentium; 128 Mb RAM; Windows 98, 2000, ME, XP. Назва з титул. екрану.

15. Рекомендована література

Базова література:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник К. : Вища школа, 1998. 560 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи [Текст] : навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ К. : Кондор, 2008. 271 с.
3. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача [Текст] : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 336 с.
4. Бутенко, Н. Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація [Текст] : навч. посібник К. : КНЕУ, 2005. 184 с.

5. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи [Текст] : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ 2-ге вид. К. : Центр учбової літератури, 2011.
6. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. Магістратури К. : Освіта, 2005. 396 с.
7. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2011. 465 с.
8. Галагузов В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні К. : Освіта, 1995. 241 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник для студентів ВНЗ К. : Ленвіт, 2002.
10. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів [за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої]. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
11. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів К. : Дивосвіт, 2006. 236 с.
12. Туркот, Т. І. Педагогіка вищої школи [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ – К. : Кондор, 2011.

Допоміжна література:

1. Воробйова І. Міжпредметні зв'язки у контексті поглиблення соціокультурного компонента навчання іноземних мов Іноземні мови в навчальних закладах. 2008. Вип. 1(29). С. 36.

16. Інформаційні ресурси

1. Сучасний урок іноземної мови в умовах НУШ : <https://krncprpp.in.ua/novyny/suchasnyj-urok-inozemnoyi-movy-v-umovah-novoyi-ukrayinskoyi-shkoly/>
2. Вебінар для вчителів іноземних мов у ЗЗСО : https://www.youtube.com/watch?v=1-82gloiaaE&ab_channel=%D0%A0%D0%9E%D0%86%D0%9F%D0%9F%D0%9E82gloiaaE&ab_channel=%D0%A0%D0%9E%D0%86%D0%9F%D0%9F%D0%9E%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%B0
3. Методика STEM та CLIL на уроках англійської мови : https://www.youtube.com/watch?v=RDX3Z57TrkQ&ab_channel=%D0%A6%D0%9F%D0%A0%D0%9F%D0%9F%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%B0